

Николай Кургюмов

УМНАТА ЗЕЛЕНЧУКОВА ГРАДИНА

МАКСИМУМ РЕЗУЛТАТИ
С МИНИМУМ УСИЛИЯ

Издателство
ПАРИТЕТ

РУСКИ КНИГИ НА БЪЛГАРСКИ ЕЗИК

УМНАТА ЗЕЛЕНЧУКОВА ГРАДИНА

МАКСИМУМ РЕЗУЛТАТИ С МИНИМУМ УСИЛИЯ

Николай Курдюмов

Превод: Татяна Балова; Яна Загорчинова

Издателство Паритет, София, 240 стр.

Тази книга е за това как да си направим плодородна и красива градина, която да не изисква къртовски труд и да не отнема цялото ни свободно време, а точно обратното – да ни радва с богата реколта от чиста и здравословна храна и да предизвиква творческото ни мислене. Изграждането на умна градина е истинско удоволствие за душата и радост за очите, а колкото по-доволни сме от собствения си труд, толкова по-богатата ще е нашата реколта. Ако успеем за съчетаем силите на природата и човешката находчивост в този единен и последователен процес, освен сили, ние ще пестим и много време. Умните градини не изискват постоянно копане, плевене и поливане, а това прави работата сред лехите вълнуващо занимание и истинско удоволствие.

Книгите на Николай Курдюмов са публикувани в България преди повече от 10 години и са библиографска рядкост.

Всички права са защитени. Никаква част от тази книга не може да бъде възпроизведена в каквато и да е форма без писменото разрешение на притежателя на авторските права.

ISBN 978-619-153-509-5

СЪДЪРЖАНИЕ

За себе си с усмивка! Николай Курдюмов	7
Основни правила за изграждането на умна градина	11
Зониране на насажденията	13
Заслони против дъжд и вятър	26
Колко и какви лехи са ни нужни?	30
Повдигнати лехи	34
Лехи върху необработена земя	39
Вкопани лехи за горещ климат	43
Контейнери за отглеждане на зеленчуци	46
Високи мини-лехи	55
Лехи-ями, апотеозът на мързеливото градинарство	58
Да съживим почвата	60
Почвен слой	62
Лехи	62
Животински тор	64
Мулч	64
Органични торове	67
Компост	70
Какво може да се компостира?	72
Как се компостира правилно?	76
Студено компостиране	78
Топло компостиране	79
Течен компост	79
Кодекс на купчината компост	80
Облагородяване на почвата	82
Сидерати	87

Условия за добра реколта	90
Влага и въздух	91
Почвен хлад	92
Въглероден двуокис	93
Колко растения можем да отгледаме?	94
Общи съвети за семената и разсадите	99
Как да се снабдим с хубави семена?	100
Подготовка на семената за сеитба	105
Поникване на семената	108
Как се отглежда добър разсад	112
Светлина	112
Пространство	116
Топлина	118
Влажност	118
Почвена смес, подхранване и поливане	119
Закаляване	122
Пикиране	124
Пресаждане	125
Фитотрон за ранна реколта	127
Как да си направим фитотрон за ранен разсад?	129
Грижи за разсада	131
Съвети за засаждането	133
Тънкости при засаждането на разсада	133
Какво искат растенията?	139
Какво могат растенията?	142
Какви култури да съчетаем?	153
Как да отгледаме добра реколта от зеленчуци?	154
Домати	155
Краставици	160
Пъпеша	167
Дини	168

Тикви	168
Картофи	172
Зеле	177
Репи	180
Лук	181
Зелени салати	183
Царевица и фасул, пипер и патладжан	184
Билки и подправки	187
Интелигентна защита на градината	190
Как да се справим с болестите?	190
Как да повишим устойчивостта към заболяванията?	192
Помощници в градината	194
Червеи	194
Насекоми	204
Календар на градинаря	226
Кратък речник на термините	232
Заклучение	236

ЗА СЕБЕ СИ С УСМИВКА!

Николай Курджюмов

„Нашата работа на земята като цяло е следната: 10% от действията ни са насочени към конкретния резултат, други 30% са насочени срещу този резултат и 60% са срещу предишните 30%.“

Н. Курджюмов

Николай Иванович Курджюмов е известен агроном и еколог, активен привърженик и популяризатор на естественото практическо земеделие и интелигентното домашно градинарство, специалист по приложно градинарство и лозарство, автор на много книги. Човек, отдаден на идеята за природосъобразен начин на живот.

Ето как самият той представя себе си, с усмивка, без да се хвали, но и без да скромничи.

Роден съм през 1960 г. в град Адлер, Краснодарски край, Русия. Завърших началното училище в едно село близо до Орел, но след това отново се върнах в Адлер,

където се влюбих в субтропичния климат и водния туризъм, и станах страстен почитател на природата. През 1982 г. завърших Московската селскостопанска академия К. А. Тимирязев, специалност агрономство. Три години работих като агрохимик в Комсомолск на Амур. Ожених се, а свободното си време посвещавах на туризма и бардската песен. Владивосток, Хабаровск, Сахалин се превърнаха в любими мои места. Влюбих се в Далечния Изток.

През 1985 г. се преместихме в Балаково, на Волга. Там няколко години работих на строежа на АЕЦ, а след това станах учител по биология. Сериозно ме интересуваха принципите на нестандартната педагогика и... разбира се, влюбих се във Волга. През 1988 г. вече имахме три деца и се преместихме в Кубан, в село Азовская. Там преди перестройката работих в експерименталното училище на М. П. Щетинин. Беше невероятно изживяване! Всичките си педагогически прозрения описах в книгата „Педагогической опупеме“. Перестройката обиколи Севера, а всички ние издържахме проверките ѝ. Заобичах живота още повече! От 1994 г. започнах да се занимавам с професионално оформяне на градини в частни имоти в Кубан. Учих се в процеса на работа и така се научих да виждам градините и дърветата в тях през очите на техните собственици. След три години вече знаех защо прекалено начетените градинари на практика не могат да се справят с почти нищо в собствените си градини. Тогава си казах: Е, кой ще се справи с тази ситуация, ако не аз? През 1997 г. на бял свят излезе първата ми, съвсем тъничка книга – „Умна градина“. След това написах „Умна зеленчукова градина“ и „Умно лозе“. Поръчаха ми сериозни тиражи. Пишех с ентусиазъм и с хумор. Книгите се харесваха и се разпродаваха бързо. От 2000 г. започнах да издавам в ростовското издателство „Владис“, откъде-

то всичките ми основни книги тръгнаха към читателите, около двадесет на брой. За 15 години на пазара бяха реализирани над три милиона екземпляра. Две книги бяха преведени на английски език и издадени в САЩ, три на немски, още няколко на български и литовски. Поклон и благодарност към издателство „Владис“!

Разликата между моите книги и книгите на други автори, които пишат по темата е общодостъпния език, яснотата и най-вече практическата приложимост на моите съвети. Потвърждение за това са положителните отзив, които непрестанно получавам: „Едва след като прочетох вашата книга си взех правилните градински ножици и всичко се получи!“ Моите първи книги помогнаха да стартират наистина сериозни проекти, като например „Сияние“ и „Органик-микс“, с което много се гордея.

Много градинари след като прочетоха „Майсторството на плодородието“ („Мастерство плодородия“) преминаха към био-земеделие, за което благодаря на Бог. След това написах много материали за възстановяването на плодородието на почвата и за разумното полево отглеждане. Днес всичко, което знам и мога, издавам и в електронни книги, тъй като този формат е достъпен за всеки, който се интересува от био-земеделие, освен това електронните варианти са в синтезиран вид и включват огромно количество илюстрации. В електронен вариант могат да се намерят обяснени много техники и цели фото семинари.

Лично мога да гарантирам на своите читатели следните три неща:

- Моите книги няма да ви отегчат.
- Няма да откриете по-ясно написани книги на достъпен и разбираем език за градинарството.
- На практика ще можете да приложите всичко, което

сте прочели, без никакви затруднения.

Днес продължавам да живея в любимата си къща, разположена на 35 декара естествена земя. Продължавам и да пиша своите професионални съвети за формиращата резитба на дървета, обяснявайки подробно и илюстрирайки всеки процес с много снимки. Работя и в нови насоки – възпитанието на децата, психологията, любовта, човешките взаимоотношения, ефективната педагогика, здравето и дълголетие. Животът всеки ден ни предлага необичайни открития и находки, които трябва да използваме и популяризираме. Сигурен съм, че те ще са от голяма полза на много хора. Обичам да снимам и продължавам да пея.

Желая ви успех и много радост.

Бог да ви помага, както и вие на него!

ОСНОВНИ ПРАВИЛА ЗА ИЗГРАЖДАНЕТО НА УМНА ГРАДИНА

От всяка книга или списание за градинарството можете да се информирате как да си направите образцова градина. От разположението на дърветата, цветните лехи и алеите до лехите за зеленчуци. Честно казано, аз не разбирам как тези планове могат да се използват от всички, защото като автор аз се опитвам да се съобразявам от много конкретни условия: климат и микроклимат, разположение според посоките на света, наклон на терена, тип на почвата, подпочвени води и влажност, светлина – всичко това на практика е уникално за всеки един конкретен участък земя и случай. Освен това, не бива да забравяме, че всеки отделен човек има различни цели и разпределението на различните парцели няма как да се направи по един и същи начин. Всеки градинар засажда различни растения, съобразявайки се със своите

лични предпочитания и възможности. Да не говорим, че обикновено той се стреми сам да бъде творец на своята уникална градина. Не мога да си представя, че някой ще иска да си подреди градината според нечии чужди инструкции и правила. Освен това, в създаването на една градина, всеки отделен градинар има различни възможности. Като започнем от доходите, преминем през различните по големина парцели и къщи, различните по численост семейства и стигнем до различните представи за идеалната градина.

Няма универсална формула и никой не знае как да направи зеленчуковата ви градина възможно най-удобна, красива и ефикасна, така че да ви харесва напълно! Всъщност зеленчуковата градина е отличен терен за лична изява и собствен успех. Вашата градина трябва да ви дарява с плодове, да ви носи удовлетворение от положения труд и да ви дарява с удоволствие от постигнатото. Не на последно място, тя трябва да е красива и най-вече удобна за вас като градинар, така че лесно и с радост да постигате винаги отлични резултати.

Оптималното разположение на лехите, алеите между тях и разположението на водоизточниците са от огромно значение за ефективността на собствения ви труд. Нерационалното разположение на отделните компоненти в градината крие гигантски обем от неефективни дейности и повечето градинари безропотно се впускат в този лабиринт от безсмислен трудохолизъм. И аз не правя изключение. Моята зеленчукова градина все още е далеч от съвършенството, но всяка година променям по нещо и виждам как нещата стават все по-добре и градината ми е все по-ефективна и хубава. Точно тези свои съображения искам да споделя с вас.

Умната градина има две основни качества.

1. Разстоянията, през които минаваме, бутаме количката и мъкнем всякакви тежести трябва да са възможно най-кратки.

2. Осветеността и микроклиматът трябва да са оптимални за всички насаждения в градината.

ЗОНИРАНЕ НА НАСАЖДЕНИЯТА

Зонирането на насажденията е основен и много важен принцип в изграждането на вашата градина. С риск да се повтаря, отново ще кажа, че колкото повече внимание изисква една култура, толкова по-близо до вас трябва да е засадена тя. „Зеленчуците ще ви се отблагодарят за това, че ги виждате от прозореца на вашата кухня“. Това е самата истина! И ще са ви особено благодарни, ако близо до тях има източник за напояване. Да ходите между лехите и да мъкнете кофа или маркуч за поливане е досадна, банална работа и истинска отживелица. При това, тази задача е много тежка и отнема прекалено много време. Представете си само, ако сте изморени, болни или вече не сте в първа младост, или има друга някаква причина, да не сте в добро физическо или психическо състояние? Колкото по-надалеч мъкнете кофи или маркучи за поливане, толкова по-нищожен ще е интересът ви към това занимание... Оттук следва и законът за поливането: в най-далечните лехи поливането винаги се отлага за по-късно.

Ако лехите с насажденията са някъде далеч от водоизточника, зад къщата, в задния двор, скрити зад дървета и храсти, ние сякаш не ги вземаме насериозно. Неслучай-

но мнозина казват: „Далеч от очите, далеч от сърцето!“ Освен най-неуморните и запалени ентузиаста, всички останали сме устроени именно така. Разбира се, няма нужда от самообвинения, просто трябва да надхитрите себе си. Това е възможно, ако разположите лехите със зеленчуците, които изискват повече внимание съвсем близо до дома си, а онези, които имат по-малко нужда от вас – в някой по-отдалечен край на двора. Например през пролетта най-близо от всички ще бъдат репичките и марулите, парникът с разсада ще е едва ли не до входната врата, тук ще са лехите с краставиците, доматиите и зелените зеленчуци. Водата също трябва да е наблизко. В следващия по отдалеченост терен са кореноплодните зеленчуци, чушките и патладжаните, зелевите и бобовите култури. След тях подредете многогодишните растения, тиквите и картофите, но не забравяйте, че и дотам трябва да има лесен достъп на вода. Най-отдалечените части на вашата градина оставете за овощните дървета. Опитвайте се да спазвате този принцип във всяка отделна леха – от близката и леснодостъпна страна посадете онези растения, които ще се нуждаят от повече внимание и грижи.

Нито едно растение не ражда плод, ако е засадено на сянка!

Почти всички зеленчуци и плодове имат нужда от много пряка и постоянна светлина. Дори ако градината ви е на юг, с по-топъл климат, ако слънцето се прокрадва в полусянката на редките корони на дърветата това ще понижи реколтата с два до три пъти. На подобни места е по-разумно да се разложат лехи с цветя. По стволите

на добре окастрените дървета би било смислено да спуснете краставици, те обичат полусянка. В такива условия ще боледуват по-малко и няма да заемат полезен терен от другите лехи. В полусянката може да се насади ревен, киселец, чесън, салати, магданоз, копър, многогодишен лук, зелен лук. Домати, пипер, патладжани, тикви, тиквички, репички, японската ряпа дайкон, ряпа, зеле и боб не харесват сянката. Ягодите също не дават добър плод, ако са в полусянка.

Светлина и осветеност за лехите, решетки и покривни конструкции

Ако решетката стои в центъра на лехата, тя трябва да се разположи в посока север-юг, в противен случай ефективна ще е само слънчевата страна на лехата, а другата половина няма да даде реколта, но ако решетката стои край стена или ограда, добре е тя се разположи в посока изток-запад. Тогава всички растения ще бъдат максимално огрени от слънцето.

Тесните лехи са едно добро решение именно с това, че разпростират полезната площ по цялата дължина на лехата. Един квадратен метър, който представлява квадрат с размери метър на метър се равнява на ивица земя дълга десет метра и широка десет сантиметра или двуметрова леха широка 50 см, или четириметрова леха широка 25 см – този „квадратен метър“ ще е още по-продуктивен – разбира се, при добро поливане и подхранване, и не на последно място – ако междуредията са достатъчно широки.